

**Suuren valiokunnan mietintö
N:o 19 Hallituksen esityksen johdosta, joka si-
sältää ehdotuksen laiksi erinäisten asiain siir-
ttämisestä Suomen senaatin ja kenraalikuver-
nööriin ratkaistavaksi.**

Käsitellessään yllämainittua asiaa ei Suuri valiokunta ole voinut puoltaa Perustuslakivaliokunnan mietinnössä N:o 9 olevaa lakiehdotusta sellaisenaan, vaan on ollut sitä mieltä, että lakiehdotus olisi entistä enemmän rakennettava Suomen sisäistä itsemääräämisoikeutta turvaaville perusteille. Suuri valiokunta on sentähden pyytänyt ja saanut Perustuslakivaliokunnalta asiassa uuden ehdotuksen, joka sisältyy tähän oheen liitettyyn Perustuslakivaliokunnan vastauskirjelmään. Yhtyen tähän ehdotukseen saa Suuri valiokunta kunnioittaen esittää,

*että Eduskunta hyväksyisi lakiehdotuksen
näin kuuluvana:*

Laki

Suomen korkeimman valtiiovallan käyttämisestä.

Täten säädetään: *Kun hallitsijan oikeudet ovat lakanneet, olkoon Suomen Eduskunnan päätöksen mukaisesti voimassa seuraavaa:*

1 §.

Suomen eduskunta yksin päättää, vahvistaa ja voimaantavaksi määrää kaikki Suomen lait, myöskin valtiotaloutta, verotusta ja tulliasioita koskevat. Eduskunta lopullisesti päättää myös kaikkien muiden Suomen asiain ratkai-

susta, jotka keisari ja suuriruhtinas tätä ennen voimassa olleiden säännösten mukaan on ratkaissut.

Mitä tässä laissa säädetään, ei koske ulkopolitiikan asioita, ei myöskään sotilaslainsäädäntöä ja sotilashallintoa.

2 §.

Eduskunta kokoontuu varsinaisille valtiopäiville ilman erityistä kutsumusta ja päättää, milloin valtiopäivät ovat lopetettavat. Kunnes Suomen uusi hallitusmuoto on säädetty, käyttää eduskunta oikeutta Valtiopäiväjärjestyksen 18 §:n mukaisesti määrätä uusien vaalien toimittamisesta ja eduskunnan hajaantumisesta.

3 §.

Eduskunta määrää Suomen toimeenpanevan vallan.

Ylintä toimeenpanovaltaa käyttäköön toistaiseksi Suomen senaatin talousosasto, jonka jäsenet eduskunta asettaa ja erottaa.

Helsingissä 10 päivänä heinäkuuta 1917.

Vastalauseita.

I.

Koska olemme sitä mielipidettä, että lakiehdotuksen ensimmäinen pykälä Suuren valiokunnan ehdottamassa muodossa on puutteellinen ja epäselvä, ehdotamme Eduskuntaa hyväksymään sen näin kuuluvana:

1 §.

Suomen Eduskunta päättää ja Senaatin talousosasto vahvistaa kaikki Suomen lait, myöskin valtiotaloutta, verotusta ja tulliasioita koskevat. Eduskunta päättää myös millä tavalla ja missä järjestyksessä ratkaistaan ne asiat, jotka keisari ja suuriruhtinas tätä ennen voimassaolleiden säännösten mukaan on päättänyt.

Mitä tässä laissa säädetään, ei koske ulkopoliittikan asioita eikä myöskään muuta sitä, mitä sotilaslainsäädännöstä ja sotilashallinnosta on ennestään voimassa.

Lakiehdotuksen johdantolause on saanut valiokunnassa sellaisen muodon, josta ei käy selville että lain käsittely tulisi tapahtumaan sillä tavalla, kuin perustuslain muuttamisesta on säädetty, minkä tähden ehdotamme hyväksyttäväksi laille seuraavan johdantolauseen:

Täten säädetään: Kun hallitsijan oikeudet ovat lakanneet, määrätään Suomen Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty Valtiopäiväjärjestyksen 60 §:n säätämässä järjestyksessä, seuraavaa:

K. A. Lohi.

S. Haapanen.

Kalle Nurmela.

J. Niukkanen.

I. Fr. Lantto.

SUOMEN EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA.

Liite.

Helsingissä
9 p. heinäkuuta 1917.

Suurelle valiokunnalle.

Suuri valiokunta on kirjelmällä Perustuslakivaliokunnalle tämän heinäkuun 6 päivästä, myötäliittäen Suuren valiokunnan laatiman ehdotuksen laiksi erinäisten asiain siirtämisestä Suomen senaatin ja kenraalikuvernöörin ratkaistavaksi, ilmoittanut olevansa sitä mieltä, että lakiehdotus olisi muodostettava entistä enemmän rakentuvaksi Suomen sisäisen itsemääräämisoikeuden takaamista turvaaville perusteille, ja on Suuri valiokunta, pitäen mahdollisena, että lakiehdotus, katsoen muuttuneihin olosuhteihin, vaatisi mainittuun suuntaan paljon perinpohjaisempia muutoksia kuin ne, joitten tekemiseen Suuri valiokunta ilman erikoisvaliokunnan valmistelua on tilaisuudessa, päättänyt, ennenkuin Suuri valiokunta osaltaan saattaa asian käsittelyn loppuun, pyytää Perustuslakivaliokunnalta uutta, edelläsanottuun suuntaan käyvää ehdotusta, jättäen kuitenkin asian kokonaisuudessaan Perustuslakivaliokunnan vapaasti harkittavaksi.

Perustuslakivaliokunta katsoo voivansa yhtyä Suuren valiokunnan käsitykseen, että on syytä uudelleen muodostella käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta.

Asianmukaisinta ja selvintä lienee, ettei tässä laissa yritetä lähemmin määritellä Suomen eduskunnan ja senaatin toimivallan keskinäistä suhdetta, vaan rajoitutaan säätämään pääasiassa vain se yleinen periaate, että hallitsijan oikeuk-

sien lakattua on eduskunta, joka edustaa Suomen kansaa, esteetön käyttämään Suomen korkeinta valtiovaltaa. Tämän periaatteen mukaista oikeutta on Venäjänkin kansanvallan edustajain taholta vaadittu Suomen eduskunnalle tunnustettavaksi. Senaatin toimivallan lähempi määrittelemisen voisi jäädä myöhemmän, täydentävän lainsäädännön asiaksi.

Tämän mukaisesti Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 1 §:ssä säädettäväksi, että eduskunta yksin päättää, vahvistaa ja voimaan pantavaksi määrää kaikki Suomen lait, myöskin valtiotaloutta, verotusta ja tulliasioita koskevat, ja että eduskunta lopullisesti päättää myöskin kaikkien muiden Suomen asiain ratkaisusta, jotka keisari ja suuriruhtinas tätä ennen voimassa olleiden säännösten mukaan on ratkaissut.

Ainoastaan kaksi asiaryhmää olisi Valiokunnan mielestä jätettävä tämän lain ulkopuolelle, nimittäin ulkopolitiikan asiat sekä sotilaslainsäädäntö ja sotilashallinto. Näistä asioista voimassaolevaan oikeuteen ei siis nyt säädettävän lain perusteella voisi muutosten toimeenpaneminen tulla kysymykseen, eikä toisaalta myöskään luovutettaisi pois mitään siitä oikeudesta, mikä Suomella ja Suomen eduskunnalla maan perustuslakien mukaan on sotilaslainsäädäntöä ja sotilashallintoa koskevissa asioissa.

Lakiehdotuksen 2 §:ksi olisi Perustuslakivaliokunnan mielestä otettava sellaisenaan 3 § Valiokunnan aikaisemmasta ehdotuksesta.

Lopuksi olisi lain 3 §:ssä säädettävä, että eduskunta määrää Suomen toimeenpanevan vallan, ja että toistaiseksi ylintä toimeenpanevaa valtaa käyttäköön senaatin talousosasto, jonka jäsenet eduskunta asettaa ja erottaa.

Lakiehdotuksen johtolauseessa on Valiokunnan mielestä syytä nimenomaan mainita se käsiteltävänä olevan lainsäädäntötoimenpiteen lähtökohta, että hallitsijan oikeudet ovat lakanneet. Lain nimike olisi Valiokunnan mielestä muutettava kuulumaan: „Laki Suomen korkeimman valtiovallan käyttämisestä.”

Sen nojalla mitä edellä on sanottu, ehdottaa Perustuslakivaliokunta,

että Suuri valiokunta ehdottaisi lakiehdotuksen Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluvana:

Laki

Suomen korkeimman valtiiovallan käyttämisestä.

Täten säädetään: Kun hallitsijan oikeudet ovat lakanneet, olkoon Suomen Eduskunnan päätöksen mukaisesti voimassa seuraavaa:

1 §.

Suomen eduskunta yksin päättää, vahvistaa ja voimaantavaksi määrää kaikki Suomen lait, myöskin valtiotaloutta, verotusta ja tulliasioita koskevat. Eduskunta lopullisesti päättää myös kaikkien muiden Suomen asiain ratkaisusta, jotka keisari ja suuriruhtinas tätä ennen voimassa olleiden säännösten mukaan on ratkaissut.

Mitä tässä laissa säädetään, ei koske ulkopoliittikan asioita, ei myöskään sotilaslainsäädäntöä ja sotilashallintoa.

2 §.

Eduskunta kokoontuu varsinaisille valtiopäiville ilman erityistä kutsumusta ja päättää, milloin valtiopäivät ovat lopetettavat. Kunnes Suomen uusi hallitusmuoto on säädetty, käyttää eduskunta oikeutta Valtiopäiväjärjestyksen 18 §:n mukaisesti määrätä uusien vaalien toimittamisesta ja eduskunnan hajaantumisesta.

3 §.

Eduskunta määrää Suomen toimeenpanevan vallan.

Ylintä toimeenpanovaltaa käyttäköön toistaiseksi Suomen senaatin talousosasto, jonka jäsenet eduskunta asettaa ja erottaa.

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Yrjö Mäkelin.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Y. Mäkelin ja jäsenet Ingman, Alkio, Estlander, Hultin, Karhinen, Kurkinen, Kuusinen, Nevanlinna, Pennanen (osittain), F. Rantanen, Repo, Retulainen, Tuomi, K. H. Wiik ja Suosalonen sekä varajäsenet Kujala (osittain), Ståhlberg ja Vatanen.

Vastalauseita.

I.

Suuren valiokunnan kirjelmän olen käsittänyt niin, että Valiokunta ei ole halukas puoltamaan esitystä, mutta ei myöskin Perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 9 tehtyä ehdotusta, vaan haluaa saada uuden lakiehdotusluonnoksen, joka ilmaisisi Eduskunnan vaatimukset väliaikaiseen välinselvitykseen nähden, jos semmoinen selvitys on suotuisissa oloissa saavutettavissa.

Olen siis sitä mieltä, ettei nyt ole ollut Perustuslakivaliokunnan asia arvostella, ovatko todella olemassa ne edellytykset, jotka Suuren valiokunnan mielestä näyttävät olevan tarjona. Tällä pohjalla olen sentähden ollut sitä mieltä, että Perustuslakivaliokunnan on V. J:n 57 §:n mukaan käytävä vastaamaan Suuren valiokunnan tiedusteluun.

Halutun lakiehdotuksen tulisi mielestäni olla sellainen, että sen hyväksymisellä ja vahvistamisella saavuttaisivat tunnustuksen eräät periaatteet, joita kävisi pitäminen määrävinä tai ainakin ohjaavina ja alustavina lopullista välinselvitystä aikaansaattaessa. Lisäksi tulisi ehdotettujen uudistusten olla sellaiset, että niitä, sikäli kuin niitä ei heti voida toimeenpanna, kävisi mainittavia muutoksia tekemättä välittömästi soveltaminen. Siten saataisiin lasketuksi perustusjärjestykselle, joka pääasiassa voisi vastaisuudessakin jäädä pysyväiseksi, samalla kun olisi mahdollisuus sitä kehittää ja täydellisentää.

On sentähden tärkeää, että Valiokunnat laativat ja puoltavat ainoastaan semmoisia ehdotuksia, jotka olisivat omansa antamaan Suomen valtiosäännön ja muun lainsäädännön kehitykselle terveen suunnan ja sen ohessa edistäisivät järjes-

tyksen, selvyyden ja lujuuden vakiintamista hallinnossa. Ehdotukseen, joka olisi täyttänyt nämä vaatimukset, olisin minä puolestani — edellä mainitsemin edellytyksin — voinut yhtyä, samoin kuin Valiokunnassakin olen koettanut edistää sellaisen ehdotuksen aikaansaamista. Valiokunnan ehdotuksen ei kuitenkaan voi katsoa täyttävän niitä vaatimuksia. Ja kun minä puolestani en katso olevan olemassa seikkoja, jotka vaatisivat laatimaan uutta ehdotusta vastaukseksi esitykseen n:o 9, enkä voi yhtyä Perustuslakivaliokunnan ehdotukseen, pyydän suositella hyväksyttäväksi Perustuslakivaliokunnan mietintöön n:o 9 liittämäni vastauslausetta.

Ernst Estlander.

II.

Meillä ei ole ollut syytä muuttaa käsitystämme, että Hallituksen esitys, joka sisältää ehdotuksen laiksi erinäisten asiain siirtämisestä Suomen senaatin ja kenraalikuvernöörin ratkaistavaksi, olisi hyväksyttävä muuttamattomana.

Lauri Ingman.

E. Nevanlinna.

Alfred Retulainen.

H. Repo.

K. J. Ståhlberg.